

El secret de l'origen de la nostra portada

Ramon Balius i Juli

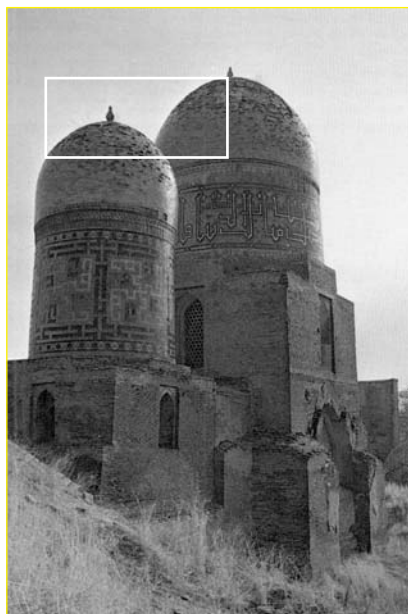
La portada d'aquest número d'*Apunts* és un muntatge fotogràfic original de la professora de l'INEFC de Barcelona, Renata Muller. Té el seu origen en les cúpules d'un mausoleu de la ciutat de Samarkanda. Creiem que és interessant explicar quelcom sobre l'esmentat monument funerari i sobre la genial recreació de la nova imatge. Samarkanda és la segona ciutat de l'antiga República Soviètica de Ouzbékistan. Fundada fa més de 2.500 anys, és una urbs que posseeix espectaculars monuments arquitectònics, que constitueixen

un veritable museu a l'aire lliure, la qual cosa justifica que des d'èpoques Il·lunyanes fos coneguda com "*la meravellosa faç del planeta Terra*".

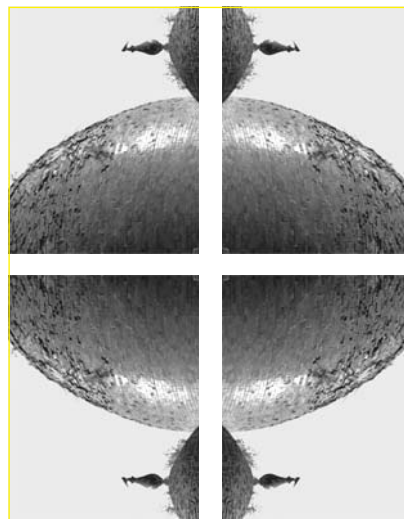
Entre aquests monuments destaca el conjunt de mausoleus de *Chah - i Zindeh* ("El rei viu"). Segons sembla, en el segle VII un cosí de Mahoma anomenat *Qasim ibn Abbas*, havia mort en combat i va ser enterrat a Samarkanda. Ara bé, la llegenda explica que *Qasim ibn Abbas*, després d'haver estat decapitat, en realitat no havia mort i d'ací la denominació d'"El rei viu" atorgada a la seva tomba.

A partir del segle XI es va començar a formar a l'entorn del mausoleu de *Qasim ibn Abbas*, una veritable necròpolis. Després de ser destruïda en el segle XI pels guerrers de *Gengis kanh*, va ser reconstruïda durant els segles XIV i XV i aquest és l'estat en el qual actualment es conserva. Els diferents mausoleus, molts d'ells anònims, estan situats a ambdós costats d'un estret passatge, al final del qual es troba el de *Qasim ibn Abbas*. Entre aquests monuments funeraris destaca el destinat a *Kazi-Zadeh Rumi*, mort el 1437. Era aquest un personatge famós en el segle XV, per la seva erudició i per ser astrònom i matemàtic de gran talent, conegut com el Plató de la seva època.

És una construcció amb dues cúpules monocromàtiques de colors blaus, que reposen sobre torres decorades amb discrets motius geomètrics i inscripcions aràbi-

Mausoleu de Kazi-Zadeh Rumi. (El rectangle limita la porció de cúpula fotografiada per al muntatge de la coberta.)

Montatge de la coberta, amb la fotografia girada i invertida.

gues. El fons groguenc-terros de l'obra vista, ressalta aquesta gamma de blaus. Les proporcions de l'edifici, l'harmonia del conjunt basada en el contrast entre les cúpules, d'alçada i de dimensions diferents, sedueixen i inviten a la contemplació.

Són aquestes les cúpules que va retratar la Renata i després va fraccionar, invertir i capgirar la imatge, fins obtenir quatre fragments totalment contraposats. Tot seguit va fusionar les quatre parts i una fotografia del resultat li va proporcionar una nova representació d'indubtable bellesa. L'oportunitat li va permetre efectuar la instantània fotogràfica primitiva, aprofitant la casual estada d'un ocell en el vèrtex d'una de les cúpules.